A. CIRICI-PELLICER
ALEXANDRE CIRICI-PELLICER
(Catàleg Fundació Miró, 1980)

La Fundació Miró presenta una exposició molt particular sobre el títol, també particular, de Bandera-bandera. En una àrea que, formada per un corredor i una sala rectangular , té precisament planta de bandera, Artur Heras ens presenta tota mena d´evocacions visuals d´aquest element simbòlic tan carregat démotivitats positives i negatives.
Artur Heras és molt conegut des que, el 1964, el vam descobrir al valencià Salóde Març, juntament amb els seus companys pintors, Boix i Armengol, com a iniciadors del Nou Realisme a casa nostra, basat en la importació d´alguns fets artístics americans propis del pop-Art, com el tipus de missatge de la comunicació de mases, fotogràfics, tipogràfics, cinematogràfics o publicitaris. La iniciativa d´Heras, Boix i Armengol havia de fructificar ben aviat en l´obra de grups que desenvoluparen la idea i li donaren nous continguts, com l´Equip Crónica, de Toledo, Solbes i Valdés, que aparegué l´any següent, o més tard, l´Equip Realitat.
Amo d´un virtuosisme tècnic extraordinari, que el faculta per a les filigranes més impressionants del *trompe l´oeil*, Heras va saber convertir el seu art en una crítica de si mateix, que en el fons era conceptual, la qual ha presidit la seva obra dels anys setanta.
Un es pregunta, mirant l´exposició, per què precisament el tema de les banderes?
L´explicació rau en el fet que Heras és valencià i que al País Valencià es desenvolupa, des de fa algun temps, la guerra de les banderes, amb una violencia inaudita, basada en la racionalitat clara d´una banda, fidel a l´autenticitat, i en l´estupidesa, entre la ignorancia i la mala fe, de l´altra.
En el llibret titulat Bandera-bandera, editat per Eliseu Climent, Sanchis Guarner explica, d´una manera diáfana, la història de la bandera del País Valencià, des de la menció del capítol 282 de la Crónica de Jaume I, que ens diu que el drap hissat pels moros a la torre d´Ali Bufat el 29 de setembre de 1238, era el penó reial de les quatre barres, que per fortuna es conserva encara, a l´Arxiu Municipal de València, i que era igual que el que veiem representat a l´entrada del Conqueridor a València, el 9 d´octubre, a les pintures del Castell d´Alcanyís.
Sanchis Guarner evoca també el poema de Jume Roig, del 1640, que parla de com el rei en Pere coronà la ciutat amb el nom de *pus lleial* i li jurà el privilegi de *portar les armes reials soles pintades, no gens mezcladse amb lo pasta: lo camp daurat vermells bastons, sobre els autons d´or coronat.*
Heras ens mostra banders retòriques i banders irònques, luxoses i pobres, ben acabades i trencades, accidentades i polides, rígides i flàccides, materials i inmaterials, representades i al·ludides, fosques i lluminoses, paleotècniques i neotècniques...
La sola enumeració de les difernts tipologies té ja un contingut poètic: banders de pedra –absurd només assumible per la retòrica- en marbre belga, en ònix, carrara, calisses, etc., de paper de diari, de fotografia, de llumins, de pèls, de gènere de punt, de guia telefónica, d´arrós, de paper estripat, de lletres, de guixades, de croquis, de fang, de troncs, de tub de neón, d´impremta, de pell, de paquet, de tauló i de tela metàl·lica, de traca valenciana, de drap...
És interessant de comprobar com l´artista es limita a presentar banderes abstractes. Empra la teoria subtil segons la qual és quan no hi ha visió que es veu aguditzada la visibilitat. El fet que les banders no siguin cap bandera és l´estímul més fort per a que reccinem imaginant, amb força, la bandera al·ludida. Andreu Alfaro, que és un home tan clar i directe, sense duplicitats ni cerimonies ocioses, expressa bé el sentit de l´exposició

quan diu:- “ Però, és clar, tu el que vols, Artur, és que parle de la nostra bandera, de les quatre barres roges...” I Alfaro afegia encara, per a deixar ben clar que no es tracta d´un superficial tema d´heràldica sinó de quelcom de molt transcendent: “La nostra bandera és la nostra llibertat com a col·lectivitat: la normalització de la nostra història, cultura i llengua, com a condició indiscutible per a la presa de conciencia d´un poble oprimit que vol construir el seu propi futur”.
La importancia conceptual de l´exposició no rau solament en aquesta excitació de la visibilitat per la no-visibilitat.
Hi ha altres camins pels quals els objectes ens porten a les idees. Un cas molt interessant és el que relaciona la bandera neutra, de gènere de punt, amb un mostrari de llanes de tots colors. Allí excita la conciencia el fet que és l´espectador el que tria mentalment els colors per a la bandera pensada, diferent de la vista. Amb això ens proposa una fòrmula clara per a comprendre la importancia decisiva del context del contemplador per a la lectura d´una obra qualsevol. Sempre passa, en efecte, que veiem a les obres alló que ha teníem a la ment. Només les possibilitats del nostre repertori personal i, amb les possibilitats, la nostra propia axiología, determinada pel lloc que ocupem, situació i paper representat, al si de la societat.
Quan el pal de la bandera o la bandera sencera és feta de traca, es fa evident el carácter explosiu del tema. Amb això assistima la tipologia que tan bé ha cultivat Xifra, de les obres irrealitzables perquè no hi ha dubte que una traca invita a ser encesa i que si l´encenguéssim, l´obra desapareixeria.
La de tela metàl·lica ens parla de banderes que poden ésser presons o que són pròpies de gent incapaç d´assumir la llibertat. L´empaquetada, de banderes-mòmia! La de pell, sobre peu de senglar, de banderes salvatges. La del neon, de banderes comercials, prostituïdes. La de fang, de l´autenticitat –tan pobra- de la terra. La d´arrós, del localisme. La bandereta al trau, dels fatxendes... i la de la fotografia de diari, de la gent, la massa, el poble...
Al·ludir a la guerra de banders és acostar-se a la conclusió d´Alfaro que anuncia que estem entrenats i continuarem lluitant. Perquè la veritat és sempre el futur.